БОГОРОДИЦА ОДИГИТРИЈА-БЕОГРАДСКА

Чудотворна икона у Цркви Светог Марка у Београду

У цркви Светог Марка у Београду налази се чудотворна икона коју верници називају Београдска Богородица. Икону је цркви приложила госпођа Марија Поповић Симић, а на полеђини је писало да је икона стара 300 до 400 година, и да је донесена из Трста. Црква и верници се моле Богородици да посредује својим заступништвом код свога Сина за верне хришћане у њиховим невољама и страдањима, које је, према пророштву пророка Самуила и сама претрпела: ***И теби самој мач ће пробости душу (Лк. 2,35).***

Страдала је заједно са Сином, и заједно са Њим пошла на Голготу. Ово пророштво се испунило, мач јој је ранио душу, док је стајала под Крстом на којем је био разапет њен Син. Зато су на лицу Богородице изражени туга и бол. Као таква она разуме бол и страдања људи, и зато се њеној икони обраћају за помоћ. Отуд су иконописане многе иконе Богородице са сличним епитетима: Помоћница увређених, Нада безнадежних, Заступница убогих, Утеха жалосних, Одећа нагих, Хранитељка гладних, Исцелење болних, Спасење грешних, Свих жалосних радост. Икону је насликао грчки иконописац, јер је ова школа развила у 16.веку у Венецији богату иконописну делатност. Ово сведоче ликови, драперије, украси костима, боје, стил, који имају особине византијских икона Богородице, као што је Одигитрија или Умилење. Смисао иконе није само у молитвама, прозбама, него и у слављењу Бога, Богородице, Анђела и Светих, и благодарењу, како је то и изражено у богослужбеним текстовима и црквеним песмама. Узвишеност и достојанство које зрачи са чудотворне иконе Београдске Богородице, у верној души изазива осећања: Диван је Бог у светима својим; слава Му и хвала, јер је све премудро створио.

ВАВЕДЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Дјеву Марију Свети Јоаким и Ана заветоваше Богу

Цар Соломон је 950. година пре Христовог рођења сазидао у Јерусалиму храм, који је био право градитељско чудо, по величини, богатству и лепоти. Током векова је рушен, па опет подизан.

До нашег времена се сачувао само један зид, који Јевреји зову *Зид плча*, и који сведочи о невероватној монументалности храма. У време рођења Дјеве Марије, храм је био је обновљен, мада никада није достигао првобитну величину славу и богатство. Храм је био подељен на три дела:

Трем или двориште (Улам), место где се народ окупљао и где су приношене, по ондашњем обичају, изабране животиње на жртву. Средшњи део храма, брод или *Светиња* (Хекал) била је велика дворана у којој су се верници молили. Трећи део, много виши од осталих делова храма, *Светиња над Светињама,* односно светилиште (Дебир) било је

Преподобни Јоаким и Ана

заклоњено завесом, јер се тамо налазио Заветни Ковчег где борави сам Свевишњи.

У *Светињу над Светињама* нико није смео да уђе, сем првосвештеника и то једном у години. Храм је

Ваведење Пресвете Богородице фреска из манастира Студенице

окруживало безброј просторија различитих намена. Саставни део храма био је и део у којем су живеле и васпитавале се девојчице, где су учене молитви, раду и врлинском животу.

У тај велики храм, највеће светилиште јеврејског народа, родитељи Пресвете Богородице, Јоаким и Ана, спремали су се да одведу своју кћеркицу, како би испунили свој завет. Кад је требало да пођу, позвали су сву своју родбину, пријатеље и Маријине другарице, па су у свечаној поворци, кренули у светилиште. Марија није била обично дете, већ дар од Бога, који су добили после педесет година бездетног брака. Свечана поворка је кренула према Јерусалиму, напред су ишле девојчице са запаљеним свећама, за њима Јоаким и Ана, држећи за руке своје чедо, а потом сви остали пратиоци. Три дана су путовали од Назарета до Јерусалима, али никоме тај пут није био тежак.

Кад су стигли надомак храма, пред њих су изашли свештеници. Сви заједно су ушли у трем, прошли средишњим делом цркве и кад су стигли до степеница, родитељи су малој Марији помогли да се попне на прву степеницу, а онда се она сама, без ичије помоћи успела до врха. Тамо ју је чекао првосвештеник Захарија, (отац Јована Претече), који је узео за руку и увео, не само у храм, него у Светињу над

Светињама, где нико није смео да улази. **Увођење Пресвете Богородице у храм се зове ваведење, отуда и назив празника.** Захарија је посветио дете на служење Богу. После чина посвећења, Јоаким и Ана су принели жртву и вратили се кући, а мала Марија је остала у храму, где је провела следећих девет година. Родитељи су је често посећивали, а нарочито мајка Ана.

Како су били веома стари, преминули су пре него сто је дошло време да Марија изађе из храма. После смрти родитеља, она није хтела да напушта храм и ступи у брак, него је желела да читав свој живот посвети Богу.

А, како је то и бивало супротно законима и обичајима у Израелу, свештеници су одлучили да је дају Јосифу, њеном даљем рођаку, који је био осамдесетогодишњи удовац и имао је одраслу децу. Верили су је са њим, како би могла да живи у његовој кући, а Јосиф је обећао да ће је чувати као своју кћер и поштовати њен завет. Испуњена је Маријина жеља, а у исто време задовољени су строги законски прописи, којима није било дозвољено да девојка остане девица до краја живота, већ је свака морала да се уда. Марија је живела у Јосифовој кући исто као што је живела у храму. Тако је Дјева Марија уствари прва монахиња, она која је живот завештала Богу.

Ваведење је слава Хиландара и свих храмова који су овом празнику посвећени, као и многих српских породица. Овај празник се слави 21. новембра (4. децембра).

Манастир Хиландар, црква посвећења Ваведењу Богородице

МОЛИТЕ СЕ НЕПРЕСТАНО

Молитва је светлост за душу човечију

Заповест о молитви је најсвеобухватнија од свих заповести; она обухвата читав човеков духовни живот и њено испуњавање треба да постане непрекидно стање људске душе. Њу је исказао апостол Павле у две речи: ***Молите се непрестано (1 Сол. 5, 17).***

Друге заповести представљају или одређена дејства, која се извршавају у одређено време, или осећања, која не могу бити непрекидна и непроменљива. Чак је и код подвижника љубав према Богу била замењена периодима охладнелости. Тај духовни пламен је час јако горео у њиховим срцима, а час се промисаоно скривао у дубинама и тајнама њиховог духа.

Људска душа је по својој природи једноставна, али се после греховног пада нарушило јединство њених снага, које су прешле у стање болесне разједињености, тако да се често супротстављају једна другој. У молитви наступа сједињење тих снага, буђење духа и обраћење ка Богу тога што је Христос назвао ***оком срца***.

Благодат повезује грехе и страсти, али они настављају да живе и делују у човековој души, чак и у време када му се чини да се на крилима благодати уздигао изнад грехова и да већ у потпуности припада Богу. Он треба само накратко да изгуби благодат, и тада страсти, као пробуђене животиње, поново почињу да кидају својим ноктима његово срце.

Молитва је светлост за душу. Када нестане светлости, човек се погружава у таму, губећи осећај за вечност и престајући да види самога себе. Бог тада за њега више није Живи Бог, Кога он осећа целим својим бићем, већ апстрактно-разумска идеја, која личи на хладну и далеку светлост звезда.

Молитва је за нас постала нека спољашња обавеза, коју испуњавамо у одређено време, трудећи се да умањимо њено трајање или да је у потпуности избегнемо. Међутим, оне молитве које је прописала Црква су неопходне, и представљају средство за задобијање непрекидне молитве. У животу древних хришћана молитва је била стожер, на који су се низале њихове друге добродетељи, које нас и до дан-данас задивљују својом величанственошћу.

Молитва је за њих била непрекидно текући подземни извор, који је невидљиво прожимао њихова дела, мисли и осећања. Молитва је за њих била тај небески огањ, чији одблесци понекад озарују и нас, када читамо дела подвижника и светитеља. И зато су изреке аскета, сабране у патерицима, једноставне и кратке, али задивљујуће снажне, и чини се и да личе на саме старце одевене у старе хитоне, који задивљујуће делују на људска срца.

Човечанство се све више удаљава од Бога. Некада је било могуће поделити свет на хришћански и пагански. Данас хришћански свет пре личи на огромну

Олтар манастира Раванице

пустињу, у којој су само ретко неким чудом сачуване малобројне оазе и местимично се испод камена и песка пробија кржљава трава. Једина сила која може да се супротстави живом песку те уништавајуће пустиње је молитва.

Свет је престао да разуме молитву. Он је или одбацује (најчешће се позивајући на велики број неопходних спољашњих ствари) или гледа на њу као на медитацију – средство за постизање одређеног психолошког настројења, изједначавајући је са аутохипнозом или самосугестијом. И то је веома страшно, јер је свет изгубивши молитву, изгубио Бога…

У духовном животу је најопаснији компромис. Тај компромис постепено прави од човека фарисеја, који има два лица и две воље. Управо због компромиса са духом овога света наша душа постаје тежа и молитва слаби. Дух овога света привезује човека ка земљи са стотинама нити. Шта је потребно за то да се научимо молитви?

Ум који се узда у самог себе, одваја се од Бога.

Пре свега, молитву треба сматрати најважнијим послом у свом животу, а све остало је – другостепено. Потребно је да читав наш живот доприноси молитви, а да све оно што јој смета буде избачено из њега. И то не представља пренебрегавање спољних дела. Древни хришћани су добросавесно испуњавали своје послове и радили, сматрајући их служењем не људима, него Богу. Молитви смета и нешто друго – а то је наш неправилан однос према свету, људима и себи самима. Ангеле Бог шаље да служе људима, али они због тога не губе молитву. Молитва се гаси због нашег страсног односа према свету, његовим стварима и појавама, и од наше потпуне преданости њему.

Човек треба да замрзи то што представља препреку за молитву. Душа се састоји од три силе: ума, осећања и воље (то су у древној антропологији мисаона, желатељна и раздражитељна сила). За разум је препрека у молитви његова гордост. Гордост рађа властољубље и увереност у своје снаге. Уколико је човек уверен у себе, онда он не може да се моли. Његова молитва се претвара у научени монолог и таквом човеку Бог престаје да буде потребан.

Ум, који се узда у самог себе, одваја се од Бога и под утицајем гордости и страсти властољубља труди се да црпе снагу, како би задобио оружје и сјај за своју величину у спољним знањима. Овде се рађа радозналост ума. Човек се преоптерећује непотребним знањима, која сматра својим интелектуланим богатством. Та знања хране његову гордост, а сујета захтева нова и нова знања. Такав човек личи на цицију, који све довлачи са улице у своју кућу. Његова соба личи на гомилу ђубрета, њему је тешко да дише и да се креће због старудија, али уместо тога да их се отараси, он скупља још непотребније прње. Ум, оптерећен непотребним знањима, задобијеним због сујете и неукротиве радозналости вуче душунадоле. Он личи и на птицу којој су на крилима привезане оловне шипке: ***она хоће да узлети, али не може, и само беспомоћно пузи по земљи.***

Висока молитвена стања обично достижу људи простодушног ума и срца или они, који сматрају за прах и пепео светска знања која су задобили. Човек треба да одбаци непотребна знања, како би имао слободан тај простор у души, у коме може да делује благодат. Лажна знања представљају исписану и

Душа се састоји од три силе: ума, осећања и воље.

Фреска Светог Саве из манастира Милешеве

похабану плочу, на којој се већ ништа не може ни написати ни насликати. Мржња према лажним знањима и гордости ума открива пред човеком тајне вере и духовну мудрост. Непознавање спољашњег и онога што не прелази у вечност, постаје почетак истинског познања духовног света и пута ка њему. А незнање тога што није потребно за спасење, и што се односи само на кружно овоземаљско постојање, постаје тле, на коме расту цветови духовне мудрости. Птица, која се ослободила од омче, слободно узлеће навише. Ум, који се од много знања свео на дететову простодушност, улази у ту унутрашњу клет, где насамо разговара са Богом.

Шта треба урадити да би се прекинула река информација која нас непрекидно обасипа? Најпре треба одбацити оно греховно, јавно штетно, а потом оно што је непотребно, а потом чак и оно потребно свести на минимум, до оног најнеопходнијег; притом квалитет човековог рада тешко да ће се погоршати, јер ће се уместо механичког код њега појавити стваралачки ум, и задобиће умешност да кроз мало постигне много.

Следећи непријатељ молитве је уживање, које заварава људска осећања. То је емоционална провокација, којој се људска душа предаје највише од свега. Уживање је сурогат среће, демонска подвала која треба да замени ону духовну радост коју је човек изгубио.

Оно се завршава тешким осећањем унутрашње пустоши и притом, што је била већа сама наслада, то ће бити јачи и наредни осећај губитка. После емоционалног успона, који душа доживљава, следи нека пустош у души, као

нека сенка смрти. И то је најбољи знак да наслада одваја душу од Бога – извора живота. Савремена култура, са малобројним изузецима, представља култ насладе, која је понекад истакнута у безобразном виду, а понекад под спољње привлачном маском врлина. Страсно срце не може да буде честица неба, оно постаје прегршт земље. Срце које је упрљано и обеснажено насладом не само да не може да се моли, већ се чак и противи молитви, презире је, као што пас презире онога који покушава да му отме отровани комад меса. Такав човек се или сасвим удаљава од молитве, или само изговара научене речи, као сазвучје тонова, не схватајући Коме се обраћа и шта тражи, то јест испуњавајући само спољашњу форму молитве.

Да би се научили молитви, треба да замрзимо насладу, као свог непријатеља, да одбацимо све оно што изазива страст, колико год то било тешко, и по речима Спаситеља, треба одсећи себи руку или ископати око ради тога да би се ушло у Царство Небеско (погл. Мт. 5, 29-30). Свет посебно штити своје право на страст и уживање, сматрајући то за главни циљ људског живота. Управо се због тога скоро цела уметност и бави тиме што одева распаднуто тело наслада у свилене одеће и златне украсе.

Страст се и најчешће од свега разгорева снажним осећањима; и зато приликом припреме за молитву треба немилосрдно изгонити као лопове који су упали у нашу кућу, оне ликове који су наметнути светском уметношћу и светском литературом, као и саном и фантазијом.

Молитва је огледало човековог унутрашњег стања. Молитва је суд над људском душом: да ли је она верна Богу.

Трећа душевна снага је снага воље. Од ње зависи човекова способност да се усредсреди на оно потребно и да заштити свој ум и срце од непотребног. Њу понекад називају душевном храброшћу. Вољу раслабљује исто оно што и ум и срце: знање, прекомерна брига и сујета, заборављање на оно главно и мамци насладе. Својства воље су одлучност и трпељивост. У молитви троделна душа постаје тријединa.

Бели цвет обично изгледа веома светао на црној подлози. Духовни свет постаје посебно интензиван на пољу вољног незнања. Апостол Петар је рекао Христу: ***ево, ми смо оставили све и пошли за Тобом (Мт. 19, 27).*** Оставили све – то јест земаљске обичаје, законе, представе и знања, то што пружа свет својим синовима; оставили све – то јест оставили своје људске помисли и жеље. Ићи за Христом значи ићи путем молитве, који пролази кроз људско срце. И зато истински могу да се моле само они, који слично апостолима могу да кажу: Ево, ми смо оставили све и кренули за Тобом.

Молитва је смрт и васкрсење. Ко не умире за свет, тај не може да васкрсне за вечност. Ко се није одрекао себе, тај не може ни да се пронађе.

Архимандрит Рафаил (Карелин)

ЗНАМЕНИТЕ ЛИЧНОСТИ

Знамените личности које почивају у цркви Светог Марка

Цар Душан Силни

Стефан Урош IV Душан Немањић, познат и као Душан Силни (рођен око 1308 – преминуо 20. децембра 1355.) био је српски средњевековни краљ (1331-1345) и први српски цар (1346-1355). Био је син краља Стефана Дечанског и Теодоре , а 1332. оженио се принцезом Јеленом, сестром бугарског цара Јована Александра Асена. Са Јеленом је имао сина Уроша, уједно и последњег српског цара, и владара из династије Немањића.

Душан је са власти уз помоћ властеле збацио свога оца Стефана Дечанског, незадовољан његовом политиком према Бугарској и Византији, након битке код Велбужда 1330. где је српска војска потукла удружене Византинце и Бугаре. Душан је значајно проширио границе српске државе према југу, искористивши унутрашње немире који су владали унутар Византије. Ратовао је са угарским краљем Карлом Робертом

Грб Цара Душана

као и босанским баном Стефаном II Котроманићем. Душан је у више наврата успешно потукао угарску војску и тако трајно поставио границу на реци Сави. Једно време је у састав Душанове државе улазио и град Београд.

По успешном освајању великих византијских територија Стефан Душан се године 1346. у Скопљу крунисао за Цара Срба, Грка и Арбанаса. Својим

утицајем цар Душан је издејствовао да се српска архиепископија уздигне на ранг патријаршије, а први српски патријарх био је Јоаникије. За све време своје владавине Душан практично није престао да ратује. Српско царство се простирало од Дунава на северу, до Коринта на југу и од Јадранског мора на западу све до Егејског мора на истоку. Хтео је да освоји и Цариград, но за тај рат му је била потребна помоћ са мора. Венеција му је одбила савезништво због свог рата са Ђеновом. У то време Цар Душан је био најмоћнији владар на Балкану, а српска царевина једна од најмоћнијих сила у Европи тога доба. Лична гарда цара ,,Алеманска Гарда" сачињена од немачких тевтонских витезова предвођена аустријским племићем Палманом Брехтом служила је на српском двору. За време владавине Цар Душан је познат и по доношењу законика, најзначајнијег српског средњевековног правног акта, касније названог *Душановоī законика.*

Завршио је манастир Високе Дечане, задужбину свога оца, а његова најзначајнија задужбина је манастир Светих Архангела код Призрена, где се налазио његов гроб. Крајем 1347. цар

Цар Душан, споменик испред Палате Правде, Београд

Душан и царица Јелена, посетили су манастир Хиландар на Светој Гори. Захваљујући обилним даровима цара Душана, Хиландар је постао највеће манастирско властелинство у Српском царству. Цар Стефан Душан је умро 20. децембра 1355. године, још увек млад и пуној снази. Сахрањен је у својој задужбини Светим Архангелима, на Косову и Метохији. После Душанове изненадне смрти престол је наследио његов син млади Цар Урош Нејаки.

Душанова круна се чува у Цетињском манастиру у Црној Гори, а мошти му почивају у цркви Светог Марка у Београду.

Патријарх Герман

Патријарх Герман (световно име Хранислав Ђорић) 43. врховни поглавар СПЦ, рођен је 19. августа 1899. у Јошаничкој бањи од оца Михаила, учитеља (који је касније рукоположен у чин ђакона и презвитера) и мајке Цвете. Основну школу је учио у Великој Дренови и Крушевцу, а деветоразредну богословију, у Београду и Сремским Карловцима 1921 године. Извесно време је студирао права у Паризу, а потом је завршио Православни богословски факултет у Београду 1942. године. А, у чин ђакона рукоположио га је епископ жички Јефрем и поставио га за писара Духовног суда у Чачку. Предавао је веронауку у чачанској гимназији.

Из здравствених разлога напустио је црквено-административну службу и пошто је био рукоположену чин презвитера, 1927. године, постављен је за пароха у Миоковцима. На овој парохији је остао до 1931. године, а тада је премештен у Врњачку бању. После избора патријарха Гаврила, 1938. постављен је за референта Светог архијерејског синода. На тој дужности га је затекао избор за викарног епископа моравичког. Као удовог свештеника, замонашио га је у манастиру Студеници епископ шумадијски Валеријан давши му име Герман. Чин архијерејске хиротоније извршио је, 15. јула 1951. године, патријарх српски Викентије уз учешће епископа шумадијског Валеријана, сремског Никанора и бањалучко г. Василија Новоизабрани епископ Герман је, у исто време, примио и дужност главног секретара Светог

Патријарх Герман Ђорић

архијерејског синода, коју је вршио све до избора за епископа жичког 1956. године. У исто време, уређивао је *Гласник*, службени лист Српске православне цркве. На заседању Светог архијерејског сабора 1952. године изабран је за епископа будимског. После смрти епископа жичког Николаја, 1956. године епископ Герман изабран је за епископа жичког.

На патријарашком трону наследио је патријарха Викентија, 13. септембра 1958. Био је 32 године патријарх Српске Православне Цркве, од 1959. до 1990. Док је био на челу СПЦ иако у тешким околностима успео је много тога да спаси и сачува. За време његово манастир Жича кога су Немци били готово потпуно разорили за време рата обновљен је у потпуности. Успео је да издејствује и обнову (враћање у облик какав је имала у 12. веку када је била подигнута) Студенице, Лазарице као

и многих других. У Београду је 80-тих година дозидана је припрата на малој цркви Светог Саве на Врачару. Потпуно осликан храм Св. арханђела Гаврила код Звездиног стадиона. Милић од Мачве је по његовом благослову осликао Вождовачку цркву Светог цара Константина и царице Јелене чије фреске представљају ремек-дело сликарства.

У његово време је дошло до раскола Српске православне цркве у Америци, који је у међувремену изглађен, до раскола у Македонији који још увек траје. Једна од његових највећих заслуга је тај што је успео да се избори да се настави изградња Храма Светог Саве у Београду — после вишедеценијске борбе градња је одобрена 1984. Забележено је да је 88 пута патријарх Герман подносио молбу и водио разговоре са разним инстанцама власти, све док се није изборио за наставак градње, после 26 година своје службе. Изградња Храма је поново почела 12. маја 1985. и том приликом је одслужена архијерејска литургија и постављена повеља. Веома се трудио на отварању богословије и у издавању црквених листова за верско просвећивање свога народа. Обновио је рад православне богословије у манастиру Крки. Када је 1989. године сломио кук био је то почетак болести која је трајала до краја његовог живота. Према мишљењу лекара са ВМА није више био у стању да обавља сложене црквене дужности и архијереји су донели одлуку да бирају новог патријарха, крајем 1990. године. Патријарх Герман се упокојио 27. августа 1991. и сахрањен је унутар Цркве Светог Марка у Београду. Његов наследник на патријаршијском трону је био Патријарх Павле.

Гробница краљевске породице Обреновић

Краљ Милан Обреновић (Марашешти, близу Јашија, Румунија 22. август а 1854 - Беч, Аустроугарска, 29. јануар 1901.) је био кнез 1872-1882 и први нововековни краљ Србије 1882-1889. Краљ Милан није био омиљен у народу због своје диктаторске и строге власти.

За време своје владавине радио је на јачању војске и њеној реорганизацији у коју се и највише уздао. Ратовао је са Бугарском безуспешно, након чега је био и покушан атентат на њега. Краљ Александар Обреновић (Београд, 2/14. август 1876. - Београд, 29. мај/11. јун 1903.) је био српски краљ последњи из династије Обреновић који је, заједно са својом супругом краљицом Драгом Обреновић, убијен у Мајском преврату 1903. На почетку своје владавине, политика краља Александра била је да он прописује програм рада владе по питањима војног, привредног и финансијског живота државе. Због све тежег положаја српског становништва у границама Турске империје краљ Александар је решио да начини посету Цариграду у лето 1894. не би ли измолио неке политичке повластице српског живља у Турској. Негујући добре односе са Грчком, краљ Александар је у пролеће, по повратку из Цариграда, посетио и грчки двор. На том, путу, посетио је Свету Гору и Хиландар, коме је претила опасност да га Бугари преотму. Том приликом хиландарско братство је и поклонио краљу

Краљ Александар и Драга Обреновић

Гробница Обреновића у крипти цркве Светог Марка

Мирослављево Јеванђеље и оригиналну Немањину повељу манстиру. Овом краљевом посетом и његовим новчаним прилозима, Хиландар је остао српски манастир.

Ноћи 29. маја (11.јуна.) 1903. године, група завереника, под руководством капетана Драгутина Димитријевића Аписа, извршила је преврат. Краљ Александар Обреновић и краљица Драга су убијени у спаваћој соби. Убиством последњег краља из лозе Обреновића, угасила се лоза ове династије која је, са прекидом између 1842. и 1858. године владала Србијом од 1815. године. Драга Обреновић, (девојачко Луњевица, из првог брака Машин, Горњи Милановац, 11/23. септембар 1864. - Београд, 29. мај.1903) је била краљица Србије и супруга краља Александра Обрновића,

Пре него што је постала краљица, била је удовица инжењера Светозара Машина и била је дворска дама на двору краљице Наталије Обреновић. Драга Машин није била омиљена у народу, а многи су сматрали да она није достојна да буде супруга српског Краља. Ана Јована Обреновић и кнежевић Сергије М. Обреновић су такође сахрањени у породичној гробници у крипти цркве.

Поред њих у крипти цркве почивају и значајне личности из српске црквене историје и то: Митрополит Теодосије (1815-1892), Епископ Нишки Виктор (1797-1888), Епископ шабачки Гарило (1811-1871) и Епископ тимочки Мојсије (1835-1896). Ктитор храма Лазар Панча трговац, који је пореклом из Јужне Србије, место Катраница, а умро је у Београду 1831. године. такође почива у Цркви Светог Марка у Београду.

Душан Тодоровић

СРБСКА СЛАВА

Хришћанска вера од Бога нам је дата и од Светих Апостола предата, да славимо Бога и Његове светитеље

Слављење Бога и Божјих Угодника: **Анђела, Апостола, Пророка, Мученика, Светитеља, Преподобних и свих Праведника**, јесте наш хришћански православни животни став, којим исповедамо веру своју у прави циљ и смисао нашег људског живота и овде на земљи и у вечности. Јер ко слави Бога и Божје Светитеље, тај и слави истинску и вечну славу човекову у Богу Живом и Истинитом, те онда неће славити никакве лажне богове ни пролазне и смртне људе овога света. Ко слави Бога и Божје Свеце, као праве и истините, бесмртне људе, који из овог пролазног и смртног живота Богом Живим прећоше у живот вечни и бесмртни, тај ће се и сам славом Божјом прославити и Богу и Светима уподобити, јер ће од Бога бити заједно са Светима прослављен у вечном Царству Небеском.

Наша Српска Слава, као домаће празновање Светитеља - заштитиника породице, несумњиво је настала заслугом Светог Саве Српског и Његових директних наследника, када су потиснути остаци паганства у народу, и Славе доведене у сагласност са хришћанским начином слављењем Бога. Њеном утврђивању и развијању у снажан

Архангел Михаил, икона у дуборезу

црквено - народни обред могао је допринети вишевековни тешки период турске владавине. За своје заступнике и молитвенике пред Господом, Срби су најчешће узимали Мајку Божју или неког другог Светитеља на чији су дан крштени (примили хришћанство).

Од дана прихватања Славе, Срби су се свим силама залагали да тај дан што свечаније прославе. Слава се преносила са колена на колено, са оца на сина и није се гасила ни у најтежим тренуцима наше историје. Србин је славио Славу у рову, у логору и ма где био и под било каквим околностима се нашао.

Наша Крсна Слава, коју славимо посебно у сваком дому и свакој породици (ако се нисмо одрекли вере Христове и имена Србиновог), молитвама Светога кога славимо оживљава у нама и душама нашим свету и светлу успомену на онај дан када смо се сви породично крстили и христијанизовали, када смо се и наши преци и ми за њима вером и крштењем у Христа ухристовали и охристовили, када смо се уцркви-ли и оцркви-ли, да би се обожили и обесмртили, како то лепо вели наш нови угодник Божји Отац Јустин.

Славећи ту нашу домаћу Славу, ми не престајемо славити и своју црквену, храмовну Славу, заједно са својом браћом парохијанима; и то је наша заједничка света Преслава. А кад славимо своју домаћу и породичну Славу, не славимо је опет

Свети Кнез Лазар

сами у кући, нити само у кући, него најпре са осталим православним хришћанима у Цркви, на заједничкој светој Служби, светој Литургији, где су присутни и сви Божји Анђели и сви Свети, и где се спомињу сви наши живи и упокојени, па тек онда и у дому своме. И опет у дому не славимо је сами, него у задру-

Свети Димитрије

зи и заједници са својом породицом, са својим ближњима и сродницима, са суседима и пријатељима, и са сваким намерником Божјим који нам тог дана дође у дом, макар био и просјак и убожјак, поготову он. Јер је и он, као и сваки човек, слика Божја и брат Христов и наш. Многи наши људи се хвале данас како и даље славе Славу, али на жалост, те «Славе» се претварају у најобичније гозбе уз обиље хране. У многим српским кућама нема славске иконе, нема кандила, не меси се колач, не прави се славско жито, не пали се славска свећа, не врши се обред њиховог освећења. Из тог разлога је овај мали приручник који описује све потребне радње да би Слава била достојно прослављена у складу са нашим старим обичајима.

Када треба да једна породица отпочне да слави славу?

Одговор је једноставан и логичан: онда када се осамостали. Када се ожењени син одвоји од родитеља и по грађанским мерилима оснује посебно домаћинство, нема разлога да се и у црквеном смислу не сматра посебном ћелијом великог организма Цркве. Зашто да лишава себе и своју породицу благодатних дарова које доноси Слава? Отуд је погрешно уверење, које постоји у неким нашим крајевима, да син ако је и одвојен од родитеља не треба да слави, јер има жива оца или старијег брата! Још се понегде догађа да породица не слави ако је те године у жалости, што је такође погрешно, а указује на несхватање суштине празновања Славе!

Неколико дана пре Славе, домаћин треба да позове свештеника да му у дому освети Славску Водицу, уколико се свештеник сам не

најави свој долазак. За освећење водице треба припремити следеће: чинију са чистом водом затим босиљак, тамјан, кадионицу, свећу, списак живих чланова породице списак умрлих чланова породице.

Шта још треба знати о слави?

Ако постоје материјалне могућности може се, (али није обавезан), припремити и славски ручак да се угосте рођаци, пријатељи и комшије, а са њима и чланови породице. За време ручка обично се наздравља и диже се здравица. Увек се мора позвати на умереност, јер ово није никаква гозба, већ Српска Слава. За неке Славе увек се спрема посно послужење, јер увек падају у току великих постова (као Свети Никола, Свети Игњатије Богоносац, итд.). За друге Славе, које не падају у току неког од четири велика поста, посно послужење се спрема ако гости долазе у среду или петак (без обзира у који дан Слава иначе пада), - штавише, сваки православни хришћанин би требало да пости средом (због издајства Јудина), и петком (због Христовог распећа на крст).

Међутим, ако се нема материјалних могућности за припрему славског ручка, не сме се заборавити и Српска Слава, вршење славског обреда и молитва Богу за напредак и срећу свих чељади у дому који тога дана слави свог заштитиника.

Славу треба славити увек, ма у каквим се приликама човек налазио - у срећи или несрећи, у радости и у жалости, само треба разликовати битно од не битног - одвојити прослављање Светитеља од обичне гозбе, Славу од обичног весеља.

И док Славску трпезу може припремити онај који има, а веселити се онај који није у жалости, дотле за Славску свећу, Славски колач, мало црног вина, кољива, тамјана и мало зејтина требало би да се у току године свако постара и спреми и да се кроз ту молитвену успомену одужи своме Светитељу. Срби никада не треба да занемарују своју Славу.

Православна вера их је кроз векове одржала и очувала, зато и они треба да чувају своју веру, не као обичај него као свесно убеђење. И треба увек да потврде народну истину: **Где је Србин, ту је и Слава!** Поред породичних, домаћих Слава постоје и: Црквене Славе, сеоске, градске или општинске Славе, школске Славе, еснафске и слично.

КОПТСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

Према предању Цркву египатских хришћана основао је Апостол Марко

Поглавар Коптске Правослкавне Цркве носи титулу: ***Папа Александрије и Патријарх престола Светог Марка.***

Коптски православни манастир, Светог Антонија у Египту

Копти је израз који се користи за вернике Коптска Православна Црква у Египту. Иако постоје различите коптске заједнице и традиције у свету, тај се израз користи углавном за Египат, а понекад се гледају и као засебна етничка група. Разлог је првенствено у томе што су египатски Копти по свом пореклу као и обичајима нешто ближи древним Египћанима од осталих Египћана који су с временом били прихватили ислам и арапску културу.Копти су након арапског освајања Египта године 641. дуго времена били грађани другог реда. Тек су под владавином реформаторски настројеног Мухамада Алија по правима изједначени с муслиманима. Копти имају властити коптски језик, али он служи искључиво у литургијске сврхе, мада га и тамо потискује арапски језик кога су Копти одавно прихватили у свакодневном животу.Сматра се да у Египту живи око 8 000 000 Копта што чини 10% популације.

Коптски православни крст

Коптско монашко братство

Коптски језик назив за египатски језик писан грчким писмом, уз неколико слова за звукове које Грци нису употребљавали. Коптски језик је једини члан египатске породице језика, пореклом од староегипатског, којим су се служили Копти, потомци старих Египћана који нису хтели прихватити муслиманску веру арапских освајача.

Коптски језик имао је шест дијалеката, који негде до 16. столећа, нестају један за другим великим продором муслиманских Арапа, који су им наметнули свој арапски језик. Коптски језик се писао прилагођеним грчким алфабетом, а најпознатији су преводи Јованова еванђеља и Дела апостолских написана на асјутском дијалекту.

Од шест коптских дијалекта четири су се говорила у Горњем, а два у Доњем Египту. Данас је бохаирски дијалект литургијски језик Коптске Православне Цркве. Коптски језик потекао је из старог египатског језика те се, приликом изучавања, на темељу њега могао реконструирати вековима заборављен језик хијероглифских споменика.

Коптска православна црква је древна црква египатских хришћана, са седиштем у Александрији. И дан данас представља највећу цркву Египта која окупља око 90% египатских хришћана.

Припада породици древноисточних цркава, које су постале засебно црквено тело након Халкидонског сабора 451. године, када су заузеле друкчије христолошке позиције у односу на цркве Рима и Цариграда. Због тога је присталице халкидонске доктрине (које Копти сматрају дуофизитима), називају монофизитском црквом, иако Коптска црква одбацује монофизитизам у том значењу.

Исус Христос и Свети Мина, 6. век, Египат

Према предању, цркву египатских хришћана је основао Свети Апостол Марко у Александрији, средином 1. века (око 42. године). Због апостолског порекла, поглавар ове цркве носи титулу: ***Папа Александрије и Патријарх престола Светога Марка.***

Током 3. и 4. века у оквиру Коптске цркве је дошло до настанка хришћанског монаштва. Зачетници или оци монаштва су свети Антоније Велики, преподобни Павле Тивејски, Свети Пахомије као и Ава Амун у Нитријској пустињи. Из Епипта се монаштво брзо проширило у Палестину, Сирију, Месопотамију, Малу Азију, даље у Италију и медитеран.

Током историје хришћанства, коптско монаштво је играло велику улогу. Коптска црква је развила богату коптску уметност иконописања по којој је постала чувена у свету. Ова уметност је утицала на уметност хришћанства у Нубији, Етиопији и другим земљама афричког континента.

Д.Т.

О ПОКАЈАЊУ И ИСПОВЕСТИ

Замрзећеш грех, када схватиш да је то демонски мач, који погубљује твоју душу

Свети Нил Синајски

Док не постанемо свесни греха не можемо да добијемо опроштај од Бога, *схватање греха је почетак спасења* – говори блажени Августин. Ако човек скрива, Господ открива; ако човек таји, Бог јавним чини; а ако човек признаје, Бог прашта.Грех нашу душу заражује злом и трује све око нас. Сваки грех, чак и најмањи, утиче на судбину света – каже старац Силуан. И обрнуто, наше покајање благотворно се одражава на околину, и преображава је.

Само у светој тајни покајања могуће је очистити и исцелити душу од греха. Покајање нас извлачи из бездана порока и страсти и доводи до врата раја. Отац наш Небески кад долазимо њену са искреним покајањем, и у сузама молимо опроштај, опрашта све као блудном сину у причи Еванђелској, и дарује своју благодат као залог тог нашег избављења. **А, покајање грешника на земљи радује Анђеле и Свете и на небу настаје празник за једог покајаног грешника.**

Свети Теофан Затворник каже да се покајањем ослобађамо власти ђавола, као непријатеља и злочинца, који нам штети све дотле док га ми не примећујемо. А чим га разоткријемо – он одмах бежи од нас.

Покајање почиње кад човек схвати да је духовно болестан, и да је душа његова, која живи у гресима одвојена од Бога, и да умире. Душа је у телу као у гробу: **у мраку живи свезаних ногу и руку, не види, не чује, не зна, не осећа – грех који је узрочник њене смрти.**

Душа је црна, а сваки нови грех је црна мрља на њој, а на црном се

црно не види. Велики грешници себе сматрају праведницима, а свеци – великим грешницима. Свети живе у светлости Христовој, и виде најситније мрље греха у души, и сматрају је недостојне Бога.

Како треба да се исповедамо?

Пре исповести свако треба да се сети својих грехова, какве је ко учинио свесно или несвесно; треба пажљиво да испита свој живот, да би се, ако је могуће, сетио свих грехова, не само учињених после последњих исповести но и раније, по забораву неисповеђене. Затим са умиљењем и смирењем у срцу да приступи Крсту и Еванђељу и почне да исповеда грехе своје. При томе треба пазити:*Исповедај грехе своје отворено*, схвативши да их говориш не човеку но самом Богу, који већ и онако зна твоје грехе, но само хоће да их ти признаш. И твог духовног оца нема шта да се стидиш: он је такав исти човек као и ти, он добро зна немоћ људску и наклоност човека према греху и због тога твој духовно отац на исповести не може бити твој страшни судија. Но ти се можда стидиш духовног оца, јер се бојиш да не изгуби добро мишљење о теби?

Напротив, духовни отац, само ако је теби пријатно његово добро

Страшни суд

мишљење о теби, видевши твоју искрену, отворену исповест, далеко ће већу љубав гајити према теби. Притом, ако се стидиш и бојиш да откријеш своје грехе пред једним духовником, како ћеш онда поднети онај стид када се јавиш на Страшни Суд Божји, где ће се твоји греси, ако се не очистиш од њих истинским покајањем, открити пред самим Богом, анђелима и свим људима, познатим и непознатим?

Шта треба да исповедамо?

Исповедај све грехе своје подробно, и сваки грех посебно. Свети Златоуст говори: ***Не треба само рећи: сагрешио сам, или: грешио сам, но и све видове грехова треба изјавити*** тј. сваки грех треба именовати.

Нојева барка спасења, грчка икона

Откривање грехова, говори Свети Василије Велики, *подлежи исто закону као и објављивање телесних немоћи (болести)...*

Грешник је душевно болестан, а отац духовни је лекар, према томе: треба исповедати или говорити своје грехе духовном оцу исто као што болестан телесно говори своје телесне болести лекару, желећи да преко њега добије исцељење.

Не мешај у исповест друга лица, не жали се ни на кога, иначе каква је то исповест? То није исповест, то је осуђивање: значи – само нови грех. Не старај се да на исповести оправдаш себе на било који начин као: слабошћу, обичајем итд. На исповести, и што више неко себе оправдава, тим ће мање бити оправдан од Бога, а што више неко себе обличава, осуђује и окривљује, тим ће више бити оправдан пред Богом.

Зато не треба оправдати себе на својој исповести, него напротив, што више окривљивати, обличавати и осуђивати, да би се удостојио добити опроштај од Господа Бога.

Када о нечему упита духовни отац, не говори: *не сећам се, може бити, и у томе сам грешан*. Бог нам је заповедио да се увек сећамо својих грехова. Али да се не бисмо правдали заборавом, ми треба да се исповедамо што је могуће чешће, јер они, који, по намеру своме, мисле на своју душу и сувише ретко и на тај начин заборављају своје грехе, онда су у томе сами криви, и зато се не могу надати опроштају

Пророк Исајија

Грех је сам себи казна *(Рм 2,9)*, као што је врлина сама себи награда *(Мт 5,6)*.

оних грехова које нису исповедали.

Зато неизоставно ми треба да се постарамо, да се сетимо својих грехова. Када нам неко бива дужан, ми тврдо памтимо дуг, а своје дугове Господу Богу заборављамо! Није ли то с наше стране крајња не брига и немар души? Без питања духовног оца не говори о ономе о чему ниси грешан, или што ниси радио. То би значило, слично Еванђелском фарисеју, само се хвалити, а не исповедати своје грехе, и зато само увећавати своју осуду.

Треба се исповедати са тугом и скрушеним срцем због свих грехова, којима смо ми увредили Господа Бога. Није добро што неки износе своје грехове са отвореном хладнокрвношћу као и без икакве скрушености, као да воде неки обичан разговор; а још је горе, када многи, исповедајући се, дозвољавају себи да се чак и осмехују. Све је то знак не кајања, и исповедајући се на такав начин, ми се не очишћујемо од грехова, него их још увећавамо. *На крају, исповедај грехе своје с вером у Исуса Христа, и с надом на Његово милосрђе.* Јер само верујући у Исуса Христа и надајући се на Њега, ми можемо добити опроштај грехова, а без вере никако не можемо добит опроштај. Пример за ово је – Јуда Издајник.

Ето, на такав начин, браћо моја, је неопходно исповедати се, да би добили од Господа опроштај грехова. *Ако исповедамо грехе наше, Он ће нам, као веран и праведан, опростити грехе наше и очистити нас од сваке неправде (Јн. 1,9).*

Но, будући да многи од рода нашега немају јасну слику шта је све грех, па да би се могли сетити свих својих грехова и достојно се припремити за исповест, наводимо овде, не одвећ исцрпно.

старац Филотеј Зервакос

Исповедај грехе своје са вером у Исуса Христа, и са надом на Његово милосрђе.

ТЕОЛОГИЈА ЛЕПОТЕ

Човек је биће саздано са осећањем за лепоту

Патријарх Павле

Апсолутна лепота

Говорити о божанственој Лепоти не може се обичним језиком, јер су његови појмови недовољни да изразе суштину те Лепоте о којој је овде реч. Зато ћемо о Лепоти као метафизичкој категорији прибећи богословској терминологији, јер Апсолутна Лепота, исто као и она оваплоћена, оправдано заслужују свештени језик.

Питање је: који се песнички, или философски, или богословски ум није запитао над смислом Лепоте? Или задивио над тајанственом силом Лепоте? Или очарао чарима Лепоте?

Савремена »естетика ружног« није ништа друго до наличје Лепоте којој не можемо због своје несавршености видети Лице, и онда, по нагађању тумачимо, нејсане обрисе сенке, а не Лепоту по виђењу.

Да. Лепоту прво треба видети да би се о њој говорило. Потребно је са Лепотом општити, сјединити се, као у љубавном загрљају, да би се по опиту, по познању, по откровењу могло о њој писати, певати, богословствовати.

Свако ко говори о Лепоти треба би прво душом да постане песник – песник божанске Лепоте - како би био инструмент пројављења Лепоте.

Истинска Лепота се пројављуј као праслика прекрасних ствари, и опет као појава нашег створеног света, и уметности, каже Свети Кирил Александријски.

Гле! Лепота однекуд долази и некуда иде. Она има своје место, свој извор одакле се покреће и тече ка нама.

Где је, или тачније, ко је источник Лепоте?

..... Три ступња лепоте

Постоје три ступња Лепоте: ступањ апсолутне Божанске Лепоте, ступањ лепоте небеских бића, ступањ лепоте

предмета и појава материјалног света, тј. видљива лепота... А човек удивљен лепотом створеног света узноси ум свој ка Уметнику несаздане Лепоте, објављује Атинагора Атински.

Ко је сагледао апсолутну Лепоту, ко је видео њено Лице да би о њој певао, или богословствовао? Свакако, свети Божији људи и *чиста* безазлена *срца која ће* по обећању, *Бога видети*.

Очи срца, а то је чист ум, очишћен од измаглице страсти и и прашине сласти, види апсолутну Лепоту по откривењу, по дару благодати с висине, која је сама суштина божанства.

Лепота је име Божије. Лепота је једно од имена Божијих, мисли Св. Дионисије Ареопагит.

А човек је створен по узору вечне Лепоте.

Стваралачким чином, који је чин расцветавања љубави, Бог нам је дозволио да будемо учесници, причасници Његове Лепоте.

Свети Дионисије Ареопагит иде даље у поређењу и каже: *Као прави љубавник Бог ствара универзум у Лепоти, оваплоћује се и умире од љубави.*

Саме ове речи надахњују човека на созерцање и чине да се његов ум узнесе у Царство Лепоте.

Видели смо Лепоту и зато певамо о њој; или тачније: сама Лепота је у срцу човечијем славословни пој.

Достижна је духу човечијем светлост Лепоте, јер је човек биће саздано са осећањем за Лепоту. Лепота свеједно сија и своју светлост саопштава достојнима. А ми смо позвани да од душе и тела начинимо чисте сасуде у које ће се излити та миомирисна исцељујућа чудесна лепота.

Богородица са Христом, руска икона

Бог је желео да у видљивом свету не буде само Бога него и човека. И даровао му нешто од своје суштине како би могао бити учесник славе Божије, а једно од својстава божанствене славе јесте - Лепота.

Лепота света је слика Божије моћи у свему мисли Тертулијан. А човек као духовно-телесно биће одсликава лепоту и света нествореног и света створеног, што га чини божанственим, сличним Богу.

Он је у овом свету њива у коју је посејано семе логосне лепоте која у своје време треба да роди богат род изобилан многим стваралачким плодовима.

Св.Максим Исповедник созерцава Лепоту и поше о њој: *Неизрециви дивни огањ скривен у суштини ствари као у*

ћрму, оћањ је божанске љубави и раскшни сјај Њећове лећоше у унушрашњосши сваке сшвари.

Све је створено Лепо.

Лепо је врлина. Лепо је истина. Лепо је добро. Благољепије храма, који је и човек - кажу песме црквене, јесте по образу и подобију Божије Лепоте. Лепо је благо, вредност. И заслужује похвалу. И достојно је славља у лепоти.

Лећоша је ошелошворење истинскоћ и доброћ пева, Сапфо гносеолошку идеју античких философа.

Лепота је име Божије

Не знати име, као ни постојање Лепоте, значи бити бесмислен, алогосан. Не жудети за Лепотом значи да се још ниси родио духом и огњем, и да си, по речима Св. Аве Јустина, човек, биће у фази гусенице из кога лептир душе још није полетео.

Лепота се рађа из просте материје и украшава се врлинама које узима из првостворене Лепоте.

Зато испуни предуслов да би те походила Лепота. Чезни за њом, заљуби се у њу, призивај је, вежбај пет простих чула и три божанстка својства душе како би постали пријемник општења са енергијама Лепоте.

Светитељи су истински заљубљеници и поклоници Лепоте. Они су најтананији спроводници енергија лепотољубља и да није њиховог крстоносног подвига очишћења ума, срца, воље, и васцелог храма тела и душе - да би у њега дошао Саздатељ Лепоте, ми не бисмо ништа знали онако како треба знати о тајни Лепоте.

Ми и не видимо даље од завесе материје и већ рекосмо, сенку сматрамо за стварност калокагатије.

Кад се ум храни врлинама онда се у души одсликава света лећоша којом се човек уподобљава Боћу. Чисшоши срца открива се света лећоша човечијећ бића и уколико човек у сбеи развија шу свешу лећошу, ушолико открива лећошу све швари Божије - каже наш савремени богослов и отац цркве Христове који је рањен лепотом Божијом носио тешки крст свих нељубавних срца која ни у њему ни у свету око себе нису видела оно што је он свакоминутно пројављивао свету – ту свету лепоту бића човековог – ава Јустин Нови философ духа лепоте.

Рађање у Лепоти

Лепота се храни врлинама и расцветава их.

Ко је леп?

Леп си, најлепши од свих синова људских, узвикује старозаветни пророк, созерцавајући кроз време и простор појаву на земљи Христа, рађања логосне и љубавне лепоте у телу *(Исаија 44,3)*.

Зато људско Лице Бога, тј. Христов лик, ниједна уметност не може адекватно да представи, само донекле икона, према мери благодатног дара и подвига уметника.

Како се рађа Лепота? Од девојке душе чисте и Духа који је осењује, описује свети владика Николај.

Она је родила најлепше од све деце људске и сама је неописиво лепа узвикује богонадахнуто Св. Григорије Палама за Пресвету Богородицу.

Девојка чиста осењена Духом Светим рађа Искупитеља свега бесмисленог и нелепог и злог у космосу.

Космос значи: све лепим чиним

Космос, иако савршенство склада и хармоније, јесте нижи ступањ лепоте.

Космос је Божија песма о лепоти света; јер, реч косомос значи: ево, све лепим чиним. Апсолутни у релативном све лепим чини изливајући лепоту с источника бесмртности на створена бића и ствари.

Манастир Градац, задужбина краљице Јелене Анжујске, 13. век

Источник невидљиве музике која бруји свим световима, од које је саткан човек, *као чудесна песма Свемогућем Богу* (Св.Григорије Ниски).

Суштина поетског богословља јесте у томе да да име пламену твари (Хајдегер). Да именује тачно, управо онако како је Адам именовао животиње према служби која им је од Творца намењена.

А човек није постављен у свет да буде само господар створене природе и животиња и биљака и минерала, *већ да буде песник божанске Лепоте* казује нам Свети Григорије Ниски.

Скривени песнички логос по Св.Василију Великом је печат дара Духа Светога чије семе сви људи носе у себи и имају задатак да га у себи открију и изразе у бескрајно разноликим обличјима пројављивања Лепоте.

Лепота је загонетка, богословствује о лепоти владика српски Атанасије, јер она додирује најдубље струне човековог бића и подстиче га на велика дела.

А ми, одгонетамо тајну живота свога, познања тајне човека и тајне Бога.

Својство ..... лепоте је вечна радост

Лепота зрачи светлост и радост свуда око нас, и ничег болног, тужног, ни тамног нема у њој.

И песници, као што је Џон Китс знају да је *својство лепоте вечна радост*.

Овако у свету идеја и уметности. А у реалном свету? У реалном свету је *неопходно спасити лепоту, јер.... Лепота ће спасити свет* промишља дубокоумни, наш апостол свесловенства Достојевски; спасиће свет који у злу лежи, свет палих ангела и палих људи, који не знају за Лепоту, нити је траже, нити се њоме наслађују до ситости, као Св.Симеон Нови Богослов, нити се њоме опијају као вином, нити је грле и љубе и целивају и плачуу за њом, јер да су осетили њен укус бесмртности ниједна друга пролазна лепота не би их могла у потпуности задовољити, као овог заљубљеника благодатне Лепоте опеване поезијом мистичном и созерцатељном.

Лепота ће спасити свет, али не овај и овакав паду склон, него преображени. Прво га морамо преобразити у себи, унутрашње тајно и невидљиво, а онда и око себе да се види.

Човек је створен ..... по узору вечне лепоте

Историја се завршава апокалипсом, и свет се завршава апокалипсом. Али не нестаје него се преображава у нову

Деспот Стефан Лазаревић, мозаик у цркви Светог Марка

стварност. Овде и сад смо позвани на преображенски чин и узимање учешћа у тој новој стварности, царства лепоте које сад гледамо као у огледалу, поимамо као у загонетки, али је наслућујемо на видику долазећег света као вечно нову стварност која је Христос све у свему.

Који су путеви којима и постајемо учесници вечне Лепоте?

Уметник ради на метрији овога *света, а подвижник рађа самога себе од божанске светлости:*, опитно опажање Павла Евдокимова. Благодат Божија која долази кад смо своје биће учинили подесним, подвигом и аскезом, очишћењем ума и срца свим врлинским подухавтима, када смо своју вољу подчинили Божијој вољи, - она преображава и свет и човека.

Ово је важно, не због поезије или философије, него због саме суштине људске егзистенције.

Човек се на земљи родио да научи да воли, а ко научи да воли тај научи да служи, а ко добровољно своје биће стави у службу вечне Лепоте, она ће га богато наградити свим својим даровима, и на крају самом собом – божанском Лепотом, која је довољна и у овом и у оном свету.

Човека створеног по узору вечне Лепоте.

Јања Тодоровић

ЦРКВА СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЈЕВАНЂЕЛИСТЕ МАРКА

Драги пријатељи,

Благословом Његове светости патријарха српског Павла, приступили смо САНАЦИЈИ крова цркве. То подразумева потпуну замену кровне конструкције и кровног бакарног покривача без промене габарита и нагиба кровних равни и купола.

Обраћамо Вам се са братском љубављу за помоћ у овој санацији.

Прилоге можете уплатити на текући рачун број 205-60789-81 у Комерцијалној банци са назнаком за храм Св. ап. и ев. Марка или лично на адресу храма у Булевару Краља Александра бр. 17 у Београду.
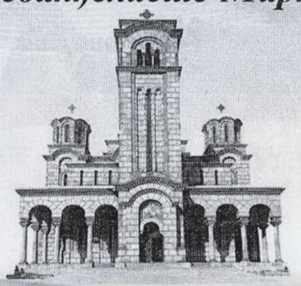
Братство цркве Светог апостола и јеванђелисте Марка